

OSA I: Avain KiVaan Kouluun

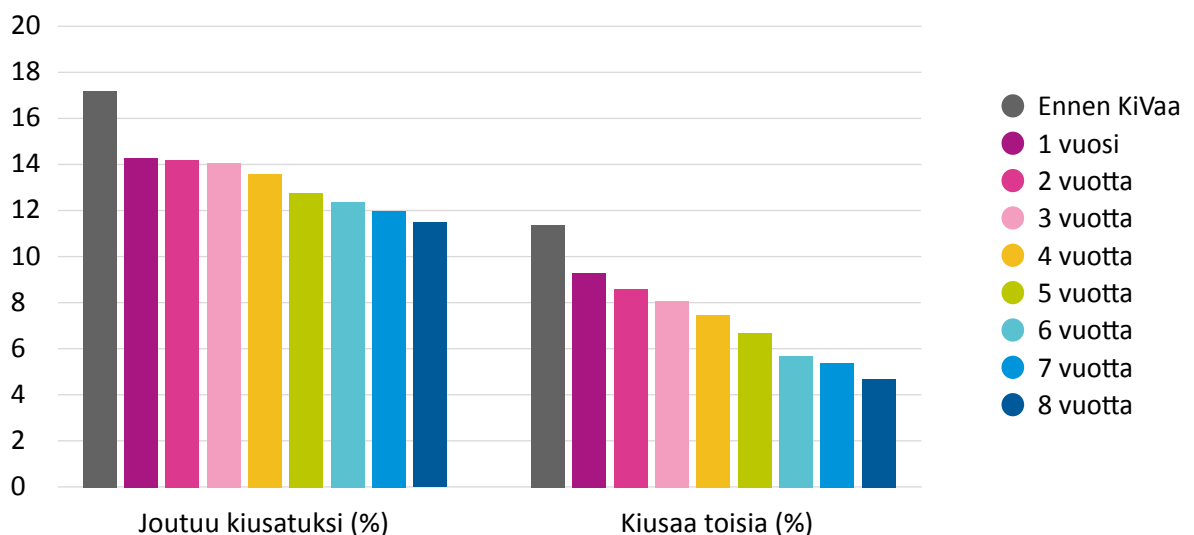
ALKUSANAT

Ensimmäisen KiVa Koulu -oppaan kirjoittamisesta on kulunut yli kymmenen vuotta, oli siis jo aikakin uudistaa opettajan oppaat ja muu materiaali!

Kiusaamisongelman suhteen on Suomessa tapahtunut kuluneina vuosina muutosta parempaan. Esimerkiksi Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttama Kouluterveyskysely osoittaa, että sekä kiusatuksi joutuvien että muita kiusaavien oppilaiden (mukana 8.- ja 9.-luokkalaisia yläkoululaisia) osuudet, jotka lisääntyivät 2000-luvun alusta vuoteen 2009 saakka, ovat sen jälkeen vuosi vuodelta laskeneet. Vuonna 2017 sekä kiusatuksi joutuvien että muita kiusaavien osuudet olivat pienemmät kuin kertaakaan aikaisemmin tällä vuosituhanella! Uskomme, että yksi syy tähän on KiVa Koulu -ohjelman laaja käyttöönotto perusopetuksen kouluissa – tämä tapahtui juuri vuonna 2009. Te kouluissa työskentelevät opettajat ja muu henkilökunta ansaitsette ison kiitoksen tekemästänne kiusaamisen vastaisesta työstä!

Myös kaikissa KiVa Koulu -ohjelmaa toteuttavissa (ala-, ylä- ja yhtenäis-) kouluissa kerätään vuosittain oppilaskyselyn avulla tietoa kiusaamiskokemuksista. Vuosina 2009–2017 kyselyyn on vastannut lähes 200 000 oppilasta/vuosi. Kaikkiaan tänä aikana onkin kertynyt lähes kaksi miljoonaa vastausta! On ollut mahtavaa huomata, että sekä kiusaavien että kiusatuksi joutuvien oppilaiden osuus vähenee vuodesta toiseen. Lisäksi kiusaamisongelmien esiintyvyys koulussa on suoraan yhteydessä siihen, montako vuotta koulu on toteuttanut KiVa Koulu -ohjelmaa (Kuva 1). KiVasta on tullut myös koulutusvientituote, joka on Suomen lisäksi käytössä useissa muissa maissa (www.kivaprogram.net). Ohjelma on moneen kertaan palkittu sekä kotimaassa että ulkomailla¹.

Kuva 1. Kiusatuksi joutuvien ja muita kiusaavien oppilaiden osuus kouluissa, joissa KiVa on ollut käytössä 1–8 vuotta.

1) **Suomalaiset palkinnot:** Vuoden humanistiteko 2008; Vuoden lapsiteko 2010; Helena Kekkosen Rauhankasvatuspalkinto 2011; Campus Awards Finland, kunniamaininta 2012. **Kansainväliset palkinnot:** European Award for Crime Prevention Award (Euroopan rikosentorjuntapalkinto) 2009; Social Policy Award for Best Article, Society for Research on Adolescence, US 2012; Innovative Practices on Education and ICT, Zero project 2016

Vaikka kehityksen suunta on hyvä, olemme hyvin huolissamme niistä lapsista ja nuorista, joiden kohdalla kiusaamista ei saada loppumaan. Heidän oikeutensa turvalliseen oppimisympäristöön ei toteudu. Meidän on uskallettava kysyä vaikeat kysymykset, myöntää että kiusaaminen on vakava ja joskus vaikeasti ratkottava ongelma, etsiä jatkuvasti parempia keinoja.

Olemme iloisia voidessamme tarjota teille uudistetun ja entistäkin paremman KiVa Koulu -ohjelman. Päivitystä on tapahtunut kautta linjan: oppitunnit ja videot, ohjeistus kiusaamistapausten selvittämiseen, oppilas- ja henkilökuntakyselyt – kaikkea tätä on uudistettu. Aivan uutta on myös KiVAppi-sovellus, joka ohjaa kiusaamistapausten selvittämisessä. Tätä opettajan opasta kirjoittaessa on pyritty vastaamaan kysymyksiin, joita meille on usein vuosien varrella esitetty. Muistathan myös, että www-sivustoltamme löytyy ajantasaista tietoa mm. tulevista webinaareista ja koulutuksista.

Aivan kaikkea ei tarvitse muuttaa – lopetammekin nämä alkusanat täsmälleen samoin sanoin kuin oppaan edellisessä painoksessa vuodelta 2009: KiVa Koulu -ohjelman toteuttaminen vaatii mukana olevilta kouluilta sitoutumista, eivätkä muutokset välttämättä tapahdu hetkessä. Meidän kaikkien panosta tarvitaan, jotta lasten ja nuorten oikeus turvalliseen opiskelu-ympäristöön toteutuu. Toivomme, että kehittämämme materiaali on avuksi tässä tärkeässä tehtävässä, kiusaamisen ennaltaehkäisemisessä ja vähentämisessä.

Otathan meihin tarvittaessa rohkeasti yhteyttä! Tarjoamme apua mm. hankalien kiusaamistapausten selvittämiseen. Myös kaikki palaute ohjelmasta on tervetullutta.

Turussa, keväällä 2018

Christina Salmivalli, Elisa Poskiparta ja KiVa Koulu® -työryhmä

www.kivakoulu.fi
kivakoulu@utu.fi

KIUSAAMISEN EHKÄISYN JA SIIHEN PUUTTUMISEN LÄHTÖKOHDAT

MIKSI KIUSAAMINEN PITÄÄ MÄÄRITELLÄ?

Jotta kiusaamiseen voidaan puuttua tehokkaasti, on oltava yhteinen ymmärrys siitä mitä kiusaaminen on. Joskus väitetään, että kiusaamista ei tarvitse (tai että sitä ei pidä!) määritellä. Tätä perustellaan sillä, että 1) *kaikkeen loukkaavaan käyttäytymiseen pitää puuttua, vaikka se ei määritelmän mukaan olisi kiusaamista* (miksi siis määritellä ollenkaan), tai 2) *kiusaaminen on subjektiivinen kokemus jota ei voi määritellä ulkoapäin*. Näitä väitteitä on syytä kommentoida lyhyesti.

On tietysti totta, että kaikkeen ei-toivottuun, muita loukkaavaan tai häiritsevään käyttäytymiseen on koulussa syytä puuttua. *Se, että kiusaaminen määritellään, ei millään lailla vähennä tarvetta puuttua vaikkapa yksittäiseen tappeluun tai tunnilla häiritsemiseen*. Kiusaaminen kuitenkin edellyttää *erilaista puuttumista*, ja siksi sen tunnistaminen ja erottaminen muista haastavista tilanteista on tärkeää.

On myös totta, että kiusatuksi joutuminen (tai se, että ei joudu kiusatuksi) on aina myös oppilaan subjektiivinen kokemus. Jos oppilas kokee joutuvansa kiusatuksi, hän tarvitsee aina jonkinlaista tukea ja apua. Kuitenkin myös objektiivinen kiusaamisen määritelmä on välttämätön. Jos sellaista ei ole, ei ketään voida asettaa vastuuseen kiusaamiskäyttäytymisestä eikä kiusaamisesta oikein voida edes keskustella oppilaiden kanssa. Se, minkä itse kukin kokee loukkaavana, vaihtelee. Siksi kiusaamista ei määritellä tiettyinä eksakteina sanoina tai tekoina (tämä on kiusaamista, mutta tuo ei), vaan yksi kiusaamisen kriteeri on se, että toiminta aiheuttaa pahaa mieltä tai haittaa sen kohteena olevalle henkilölle.

Kiusaamisen yleisesti käytetty määritelmä on seuraava: *Kiusaaminen on tahallista, toistuvasti yhteen ja samaan yksilöön kohdistuvaa harmin tai haitan aiheuttamista*. Usein lisätään, että *kiusatun on vaikea puolustautua*. Tällä viitataan siihen, että osapuolet eivät ole keskenään tasaväkisiä vaan kiusatulla on vähemmän valtaa tai voimaa kuin häntä kiusaavalla tai kiusaavilla henkilöillä.

”Tahallinen” voi tuntua haastavalta kriteeriltä, sillä kiusaamiseen osallistuneet oppilaat saattavat sanoa, etteivät toimineet tahallaan (”Se oli vaan leikkiä!”). Tahallisuus pitää tässä tulkita siten, että tekijä *ymmärtää tai hänen tulisi ymmärtää että teot aiheuttavat niiden kohteena olevalle henkilölle pahaa mieltä*. Jos kiusaamiseen osallistuneille kerrotaan, että esimerkiksi tietty ”lempinimi” on toisen mielestä loukkaava, sen käyttäminen on ainakin tämän jälkeen tahallista pahan mielen aiheuttamista.

Toistuvuuskin aiheuttaa joskus päänvaivaa: eikö kiusaamista voi olla teko, joka tapahtuu vain kerran? Toistuvuus on mukana kiusaamisen määritelmässä, koska kiusaaminen halutaan erottaa yksittäisistä loukkaavista teoista. Lapset, yhtä lailla kuin aikuisetkin, loukkaavat toisiaan – joskus ymmärtämättömyyttään, joskus tahallaan – mitä erilaisimmissa vuorovaikutustilanteissa. Osan näistä osapuolet selvittävät keskenään, osa vaatii aikuisen puuttumista. Vaikka yksittäistä tekoa ei tavallisesti katsota kiusaamiseksi, tämä ei tarkoita etteikö yksittäiseen tekoon pidä lainkaan puuttua! Toistuvaan kiusaamiseen puuttuminen vaatii kuitenkin erilaisia toimia kuin yksittäiseen tilanteeseen puuttuminen. Yksittäisiin, pistemäisiin tekoihin puuttuminen (edes joka kerta sellaisen tapahtuessa) ei ole riittävää kiusaamiseen puuttumista. *KiVa-ohjelmassa puututaan aina kiusatun lapsen tai nuoren kokonaistilanteeseen*.

KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEN VÄLTTÄMÄTTÖMYYS

Kiusatuksi joutumisen kielteisiä seurauksia on tutkittu paljon. On kiistatonta, että kiusatuilla esiintyy sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä (aina aikuisuuteen asti) monenlaisia ongelmia enemmän kuin sellaisilla ikätovereillaan, joita ei ole kiusattu. Kiusatut ovat muita lapsia ja nuoria ahdistuneempia ja masentuneempia ja he kokevat itsensä muita useammin yksinäisiksi. Aikuiset, joita on kiusattu kouluvuosina, ovat taipuvaisia masentumaan ja heidän voi olla vaikea luottaa muihin ihmisiin. Joidenkin tutkimusten mukaan kiusattujen fyysinen sairastavuuskin on muita yleisempää; tämän on arveltu johtuvan pitkittyneen stressitilan aiheuttamasta immuunijärjestelmän heikentymisestä. Kokemus hyväksytyksi tulemisesta on ihmisen perustarve – kiusatuksi joutuminen voi sairastuttaa!

Kiusaamista voidaan tarkastella paitsi psykologisesta, myös oikeudellisesta näkökulmasta. Kiusaamisessa on aina kysymys lapsen tai nuoren perus- ja ihmisoikeuksien loukkaamisesta. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsella on oikeus mm. turvallisuuteen kehitykseen ja syrjimättömyyteen. Suomessa opetuksen järjestäjällä on hallinnollisesti varsin ankarana pidettävä lakisääteinen vastuu siitä, että oppilaan ja opiskelijan oikeus turvalliseen oppimisympäristöön toteutuu. Koulun aikuisilla on moraalinen ja juridinen velvollisuus puuttua kiusaamisen ja ehkäistä sitä ennalta.

Ellei muita kiusaavien lasten ja nuorten käyttäytymiseen puututa, todennäköisyys että he syyllistyvät muita loukkaavaan ja alistavaan käyttäytymiseen myös myöhemmässä elämässään ja muissa ihmissuhteissaan kasvaa. Kiusaamiseen puuttuminen on tärkeää kaikkien osapuolten myönteisen kehityksen kannalta.

Kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen on tärkeä tavoite itsessään, mutta se edistää myös kaikkien oppilaiden kouluhyvinvointia ja kouluun kiinnittymistä, opiskelumotivaatiota ja oppimista!

KIUSAAMISESTA KANNUSTAMISEEN

Kiusaamista sivusta seuraavien oppilaiden toiminnasta ja sen merkityksestä on paljon tutkimustietoa. Eräissä tutkimuksissa haastateltiin aikuisia, joita oli kiusattu kouluaikana. Kaikkein ikävin ja raskain muisto ei yllättäen ollutkaan se, mitä loukkaavaa tietty yksittäinen ”kiusaaja” oli sanonut tai tehnyt. Ikävin muisto oli se, että muut oppilaat näkivät mitä tapahtui mutta kukaan ei puuttunut. Kaiken annettiin tapahtua, päivästä ja kuukaudesta toiseen, ehkä jopa naurettiin: laukoihan se kiusaaja osuvia kommentteja. Se, ettei kukaan kannustanut, tukenut tai puolustanut, sattui kaikkein eniten. Toisessa tutkimuksessa havaitsimme, että ne kiusatut, joilla oli yksikin heitä puolustava tai edes hiljaisesti tukeva kaveri, voivat paremmin kuin kiusatut joilta tällainen tukija puuttui – ero näkyi esimerkiksi heidän paremmassa itsetunnossaan.

Koululuokkien välillä on eroja siinä, missä määrin kiusaamista esiintyy. Tätä vaihtelua selittää osaltaan se, missä määrin kiusaamista sivusta seuraavilla oppilailla on tapana mennä mukaan kiusaamiseen ja viestittää esimerkiksi naureskelemalla että se on OK, peräti hauskaa, tai toisaalta asettua niiden puolelle joita kiusataan. Luokissa, joissa kiusatun tukeminen ja puolustaminen on tyyppillistä, kiusaamista esiintyy selvästi harvemmin. Näissä luokissa myöskään sellaiset oppilaat, joilla on jokin kiusatuksi joutumisen todennäköisyyttä lisäävä riskitekijä, eivät päädy kiusatuiksi.

Kiusaamista havaitessaan harva oppilas uskaltaa puuttua tilanteeseen tai asettua kiusatun puolelle. Sen sijaan moni sellainenkin lapsi tai nuori, joka ei hyväksy kiusaamista, saattaa porukassa osallistua ikävään toimintaan tai viestittää hyväksyntänsä kiusaamiselle vaikkapa nauramalla silloin, kun yhtä kiusataan. KiVan ydinviesti, jonka haluamme kaikille oppilaille välittää, onkin se että *ihan jokainen on vastuussa yhteisestä hyvinvoinnista ja jokainen voi siihen myös vaikuttaa*. Jos kukin motivoituu omalta osaltaan miettimään miten voi kannustaa luokka- ja koulukavereita sen sijaan, että osallistuu kiusaamiseen tai katsoo vierestä tekemättä mitään, iso osa kiusaamisongelmaa on jo selätetty. KiVan avulla tällainen muutos on mahdollinen: arviointitutkimuksemme osoitti, että yhä useampi KiVa koulun oppilas koki, että haluaa tukea ja tsemppata muita lannistamisen ja kiusaamisen sijaan.

TUTKIMUKSIA KIUASAMISTA SIVUSTA SEURAAVIEN OPPILAIDEN TOIMINNASTA JA SEN MERKITYKSESTÄ:

Kärnä, A., Voeten, M., Poskiparta, E., & Salmivalli, C. (2010). Vulnerable children in varying classroom contexts: Bystanders' behaviors moderate the effects of risk factors on victimization. *Merrill-Palmer Quarterly*, 56, 261-282.

Kärnä, A., Voeten, M., Little, T., Poskiparta, E., Kaljonen, A., & Salmivalli, C. (2011). A large-scale evaluation of the KiVa anti-bullying program: Grades 4-6. *Child Development*, 82, 311-330.

Sainio, M., Veenstra, R., Huitsing, G., & Salmivalli, C. (2011). Victims and their defenders: A dyadic approach. *International Journal of Behavioral Development*, 35, 144-151.

Salmivalli, C., Voeten, M., & Poskiparta, E. (2011). Bystanders matter: Associations between defending, reinforcing, and the frequency of bullying in classrooms. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 40, 668-676.

Teräsahjo, T. (1997). *Mitä kuvaukset kertovat? Koulukiusaamisen pitkäaikaisseurauksien tutkimus esimerkkinä fenomenologisesta tutkimusotteesta*. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto, psykologian laitos.

KIVA KOULU® -OHJELMA LYHYESTI

KiVa Koulu® on Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella Turun yliopistossa kehitetty toimenpideohjelma kiusaamisen ehkäisemiseksi tai siihen puuttumiseksi. KiVa-lyhenne muodostuu sanoista **K**iusaamisen **V**astainen tai **K**iusaamista **V**astustava.

KiVa Koulu on suomalainen innovaatio, joka perustuu vahvasti tutkimukselle. Myös sen vaikuttavuudesta on kertynyt paljon tutkittua tietoa. KiVa onkin kysytty ohjelma, jota käytetään laajasti myös Suomen ulkopuolella (www.kivaprogram.net).

KiVa-ohjelmassa yhdistyvät ainutlaatuisella tavalla seuraavat ominaisuudet:

1. MONIPUOLISET, KÄYTÄNNÖNLÄHEISET MATERIAALIT

Sisältöjä opettajille, oppilaille ja vanhemmille

2. DIGITAALISET TYÖKALUT JA OPPIMISYMPÄRISTÖT

Verkkoympäristön, digitaalisten pelien ja sovellusten hyödyntäminen

3. KOKO RYHMÄÄN VAIKUTTAMINEN

Kiusaamisen vähentämisessä ja ennalta ehkäisemisessä korostetaan jokaisen oppilaan vastuuta yhteisestä hyvinvoinnista. Kiusaamista sivusta seuraaville oppilaille tarjotaan turvallisia keinoja tukea kiusattua ja osoittaa, että he eivät hyväksy kiusaamista.

4. OPPILAIDEN JA VANHEMPIEN OSALLISTAMINEN

KiVan oppitunnit osallistavat oppilaat kiusaamisen ehkäisyyn. Ohjelma tarjoaa materiaalia myös vanhemmille sekä työkaluja koulun ja kodin yhteistyön tueksi.

5. ENNALTAEHKÄISY JA PUUTTUMINEN

KiVaan sisältyy sekä yleisiä että kohdennettuja toimia. Ohjelman yleiset toimenpiteet kohdistuvat kaikkiin oppilaisiin ja ovat pääasiassa kiusaamista ehkäiseviä. Kohdennetut toimenpiteet otetaan käyttöön kiusaamistapauksen tullessa ilmi ja ne kohdistetaan erityisesti kiusaamiseen osallistuneisiin ja kiusattuihin lapsiin tai nuoriin, jotta loukkaava kohtelu saadaan loppumaan.

6. OMAN KOULUN TILANTEEN SEURANTA

Kyselypalautteet mahdollistavat koulun tilanteen ja siinä tapahtuvien muutosten systemaattisen seurannan.

KiVa Koulu on koko koulun ohjelma, jota ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa ainoastaan yhdellä tai kahdella luokalla. Ohjelman käyttäjiksi rekisteröityvät koulut, eivät yksittäiset luokat tai opettajat. Oppilas, jonka koulussa toteutetaan KiVa Koulu -ohjelmaa, osallistuu yleisiin toimenpiteisiin kuuluville oppitunneille ensimmäisellä luokalla (10 kaksoistuntia) ja uudelleen neljännellä luokalla (10 kaksoistuntia). Yläkouluun, seitsemännelle luokalle tultaessa oppitunnit vaihtuvat KiVa-teemoiksi (4 teemaa), joita koulu voi toteuttaa eri tavoin (esimerkiksi oppitunteina tai kokonaisina teemapäivinä). Ohjelmaan sisältyy myös muilla vuosiluokilla hyödynnettävää materiaalia, esimerkiksi pienryhmissä pelattavat Pulmikas-pelit.

KiVa Koulu -ohjelman keskeisimmät toimenpiteet on koottu taulukkoon 1.

Taulukko 1. KiVa Koulu -ohjelman keskeiset toimenpiteet ala- ja yläkoulussa.

YLEISET TOIMENPITEET	ALAKOULU	YLÄKOULU	AJANKOHTA (ohjeellinen)
Henkilökunta			
Henkilökunnan kysely	×	×	Toukokuu
Henkilökunnan kokouspäivä	×	×	Elokuu
Julisteet	×	×	Käytössä jatkuvasti
Välituntivalvojen huomioliivit	×	×	Käytössä jatkuvasti
Oppilaat			
Oppilaskysely	×	×	Maaliskuu
Startti	×	×	Elokuu
Oppitunnit ja KiVa-peli, 1. lk ja 4. lk	×		Koko lukuvuoden ajan
seppo®-tehtävät, 1. lk	×		
Teemat ja KiVa Street, 7. lk		×	Koko lukuvuoden ajan
Pulmikas-peli, vuosiluokat 4–9	×	×	
Vanhemmat			
Tiedote vanhemmille	×	×	Elokuu
Vanhempainilta	×	×	Syyskuu–Lokakuu
Vanhempien opas (www/painettu)	×	×	Käytössä jatkuvasti
Kohdennetut toimenpiteet: (Koulutiimi + luokanopettaja /-valvoja + kiusaamisen osapuolet)			
Selvittämiskeskustelut	×	×	Aina tarvittaessa
Keskustelu muutaman kiusatun oppilaan luokkatoverin kanssa	×	×	
Seuranta	×	×	

ENNEN OHJELMAN KÄYNNISTÄMISTÄ

OMAN KOULUN TILANTEEN KARTOITUS: OPPILASKYSELY

KiVa Koulu -ohjelmaan kuuluu sähköinen oppilaskysely, jonka avulla koulu saa tietoa tilanteestaan (paljonko kiusaamista esiintyy, millaiseksi oppilaat kokevat oman koulun ja miten he viihtyvät siellä) ja voi verrata sitä muiden suomalaisten KiVa-koulujen tilanteeseen. Koulu voi esitellä oppilaskyselyn tuloksia esimerkiksi henkilökunnan kokouspäivänä, vanhempainillassa tai oppitunneilla. Kysely kannattaa toistaa joka vuosi ja seurata, miten tilanne koulussa muuttuu. Henkilökunnalle on oma kyselynsä, jossa kysytään ohjelman toteuttamisesta.

Kyselyjen tulosten hyödyntämisestä kerrotaan lisää sivuilla 16–19.

KiVa Koulujen kyselyvastaukset kertyvät Turun yliopiston KiVa-tietokantaan, jonka avulla seurataan KiVa Koulu -ohjelman toteuttamista ja vaikuttavuutta ohjelmaa toteuttavissa kouluissa. Kertyvän tiedon ansiosta jokainen mukana oleva koulu voi entistä luotettavammin verrata omaa tilannettaan muiden Suomen koulujen tilanteeseen.

KOULUN KIVA-TIIMI

KiVa Koulu -ohjelmaa toteuttavassa koulussa toimii vähintään kolmen opettajan tai muun aikuisen (rehtori, kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori) muodostama työryhmä, *KiVa-tiimi*. Tiimin tehtävä on esille tulevien kiusaamistapausten selvittäminen yhdessä luokanopettajien/luokanvalvojen kanssa. Usein tiimi tai joku sen jäsenistä toimii myös KiVan toteuttamiseen liittyvissä asioissa yhdyshenkilönä tai KiVa-koordinaattorina, joka tiedottaa muulle henkilökunnalle KiVaan liittyvistä asioista – toki tällaisen koordinaattorin tehtävän voi hyvin ottaa myös joku muu. Varmistakaa ennen ohjelman käynnistämistä, että koulun henkilökunnan joukosta löytyy aikuisia, jotka ovat valmiita sitoutumaan KiVa-tiimin toimintaan, päättäkää keitä tiimin jäsenet ovat ja sopikaa, kuinka pitkään tiimi toimii tässä kokoonpanossa.

Etenkin yläkouluissa voi olla hyvä ajatus perustaa säännöllisesti kokoontuva kiusaamisen ehkäisyn ”ydinryhmä”, johon kuuluu tiimiläisten lisäksi myös oppilaiden edustajia (lue lisää sivulta 27). Tällaiset rakenteet tukevat koulun aikuisten ja oppilaiden vuoropuhelua ja oppilaiden osallisuutta!

MATERIAALIT

Lähes kaikki KiVa Koulu -ohjelman materiaali löytyy sähköisessä muodossa KiVan suljetulta sivustolta, johon kirjaututaan osoitteessa www.kivakoulu.fi tai mobiililaitteille ladattavina sovelluksina (oppilaiden KiVa-pelit, KiVappi). Kukin ohjelmaa toteuttava koulu saa koulukohtaisen tunnuksen, jolla pääsee näille suljetuille, vain rekisteröityneille käyttäjille tarkoitetuille sivuille. Julisteet ja välituntivalvojen huomioliivit voidaan luonnollisesti toimittaa vain postitse, ja Opettajien oppaat on toki käytettävyyssyistä hyvä hankkia painettuina.

POSTITSE TILATTAVAT MATERIAALIT:

- 1 Opettajien oppaat (myös online)
- 2 Julisteet
- 3 Välituntivalvojen huomioliivit
- 4 Vanhempien opas (myös online)

SÄHKÖISENÄ SAATAVILLA:

- 5 Opettajan oppaat saatavilla myös sähköisesti
- 6 KiVa-kyselyt oppilaille ja henkilökunnalle (auki kerran vuodessa)
- 7 Esitysgrafiikka (diat) oppitunteja varten
- 8 Videot oppitunteja varten
- 9 Oppilaiden KiVa-pelit
- 10 Pienryhmissä pelattava Pulmikas ja seppo®-tehtävät
- 11 Esitysgrafiikka (diat) henkilökunnan kokouspäivää varten
- 12 Esitysgrafiikka (diat) vanhempainiltaa varten
- 13 Vanhempien opas
- 14 KiVAppi-sovellus KiVa-tiimien käyttöön

Osa KiVan materiaaleista päivittyy useammin – siksi emme sisällytä aivan kaikkea Opettajan oppaisiin, vaan lisämateriaalia löytyy suljetulta sivustolta kohdan ”Materiaalit” alta. Tällaisia ovat mm. pienryhmissä tehtävät seppo®-tehtävät (1. lk) sekä Pulmikas-peli (vuosiluokat 4–9), jossa oppilaat ratkovat vuorovaikutussuhteiden haasteita. Kannattaa siis tarkistaa, mitä lisämateriaalia mihinkin aihepiiriin liittyen on tarjolla! Osa lisämateriaaleista ei liity suoraan mihinkään olemassa olevaan oppituntiin, vaan niitä voidaan hyödyntää vuosiluokilla, joilla varsinaisia KiVa-tunteja ei pidetä.